

Milyen fenyőfát vegyek karácsonyra? – a 10 millió Fa javaslatai

Dr. Aszalós Réka (erdőökológus) – Bozzay Balázs (erdésztechnikus, környezetgazdálkodási agrármérnök) – Zsolnai Balázs (kertészmérnök, növényorvos)

Sokat foglalkoztat a kérdés, hogy karácsony közeledtével vegyenek, vagy ne vegyenek élő karácsonyfát, és ha vesznek, jobb-e a földlabdás fa, amit később kiültetnek, vagy maradjanak a vágott fenyőnél. Sok további kérdés is van: lehet-e jobb megoldás a műanyag fenyő, illetve a karácsonyfa mérete befolyással van-e a környezeti terhelésre?

A válasz ebben az esetben azért nem egyszerű, mert mint a 10 millió Fa szakértői nyilatkozunk, tehát számunkra az egyik legfontosabb szempont a klíma- és természetvédelem, de a karácsonyfa vásárlásának sokkal több kulturális, és szociális vonatkozása van – legalábbis Európában –, mint bármely más növény beszerzésének. Megnyugtatóan annyit szeretnénk mondani, hogy mindegyik megoldás mellett vannak érvek és ellenérvek, tehát teljesen felesleges a szomszédot vízbe fojtani a döntése miatt. Ha valaki nagyon ragaszkodik az élő fenyőhöz (ami természetesen érthető), akkor az **ökölszabály az, hogy lehetőleg Magyarországon termesztett, ne túl nagyméretű fenyőt vegyen, amit aztán komposztál.**

Akiket egy ilyen egyszerű válasz nem elégít ki, azoknak a következők szempontokat kell végiggondolnia. A karácsonyfa biznisz, a fenyők elültetésétől, felnevelésétől, a szállításig és eladásig (a nem eladott fenyők visszaszállítását is beleértve) rengeteg üvegházhatású gáz kibocsátásával járnak. Aki tehát tényleg szeretné ilyen szempontból a lábnyomát csökkenteni, az jobb, ha csak **kis fenyőt vesz, vagy csak néhány ágat és azt díszíti fel, vagy alternatív karácsonyfát készít.** Természetesen ugyanez az üzletág sok családnak megélhetést nyújt, emellett általában erre a célra kialakított területeken termesztik a fenyőt, tehát nem őshonos erdőktől veszik el a területet, mint az néhányan gondolják. Az ilyen területek – mégha egy idős erdőtől jelentősen el is maradnak – nagyobb fajgazdagságot tudnak támogatni, mint pl. egy szántóföldi terület. A mai globális válságban természetesen feltehető a kérdés, hogy meddig fenntartható akármilyen intenzív mezőgazdasági termesztés, de ebben a tekintetben a karácsonyfa termesztés nem lóg ki a többi intenzív szántóföldi, vagy erdőültetvény jellegű gazdálkodásból. Tehát aki kulturális okok miatt – pl. megszokta, hogy ez adja a karácsony hangulatát, a gyerekek vannak a családban, stb. – vagy szociális ok miatt (tekintettel az ebből megélő emberekre) a karácsonyfa vásárlás mellett voksol, az az vegyen bátran.

Alternatív Karácsonyfa ötletek

Következő kérdés, hogy földlabdásat, vagy vágottat? Elvben sok minden szólna a földlabdás mellett, hiszen nem kell megölni egy fát azért, hogy jól érezzük magunkat, de a gyakorlat sajnos azt mutatja (statisztikát nem tudok), hogy a földlabdás fenyőknek legalább a fele elpusztul, még akkor is, ha a szerepét betöltve hamarosan kiültetésre kerül. Persze lehet kísérletezni, mindenki saját kertjébe megpróbálhatja, de van egy fontos természetvédelmi szempont, amit szintén megosztanék. A lucfenyő (*Picea abies*), mint egyik leggyakoribb karácsonyfa fajunk, őshonossága csak az Alpoknál igazolt, a mostani klímát egyre rosszabbul bírja. Idősebb korban eléggé érzékeny a viharokra, tehát épületek mellé nem érdemes ültetni, vagy legalábbis elővigyázatosan, és Európában a lucosok egy jó részét a betűző szű elpusztította az elmúlt évtizedekben, nagyrészt a klímaváltozásnak köszönhetően. Tehát nem lenne megoldás, ha mindenki földlabdás fenyőt venne, és hatalmas lucosokat hoznánk létre. A másik leggyakoribb fenyő, az ún. normann fenyő (*Abies nordmanniana*) nagyon szép fafaj, de a mi klímánkat még rosszabbul bírja, **ezért olyan vegyen földlabdás verziót, aki hűvös, jó vízellátottságú helyre tudja ültetni** (ez igaz a lucokra is). Ha tehát nem földlabdás, de vágott fenyőt, melyet válasszunk? Természetesebben minél kisebb méretű, annál kisebb a környezeti terhelés, amivel természetették, szállították, ezért a kisebb méretű fenyő jobb megoldás, mint a nagy. Az egyik legszomorúbb látvány, a karácsony után eldobált fenyőcsontvázak sokasága. **Ezért a vágott fenyőt az ünnepek után feldarabolva komposztáljuk, mulcsnak használjuk el, vagy olyan helyre szállíttassuk el** (ez több önkormányzat bevállalja), ahol komposztálják.

Végül az utolsó kérdés, hogy érdemes-e műanyag fenyőt venni. Sokan azzal érvelnek, hogy ha sokszor felállítják őket, akkor kisebb a „lábnyoma”, mint az élő fenyőknek. Sajnos a műanyag fenyők, mivel Kínában gyártják őket, elég nagy környezeti terhelést jelentenek, ráadásul egy idő után szemét lesz belőlük, **ezért a műanyagfenyő a legkevésbé ajánlott megoldás karácsonyra.**

ld. még

https://index.hu/kultur/2019/12/09/muanyag_muanyagfenyo_elo_fenyo_vagott_karacsonyfa_zold_karacsony_szen-dioxid_pbc/